

LABORE ET ZELO

Наукове дослідження з методики навчання української літератури

Обсяг: 6 кредитів ЄКТС

Семестр: 3, Курс: II

Дні, Час, Місце: згідно з розкладом

Інформація про викладача

Ім'я	Бондаренко Юрій Іванович
Контакти	E-mail: bondarenko.yi@ndu.edu.ua , тел.: (068) 8137213
Робоче місце	Кафедра літератури, методики її навчання, історії культури та журналістики (ауд. 217) «Гоголівського корпусу»
Години консультацій	Понеділок: 13:30 – 14:50

Опис курсу

Головним завданням курсу є навчити аспірантів визначати принципи та підходи для проведення науково-дослідницької роботи з методики навчання української літератури, виділяти змістові та структурні елементи дисертації, здійснювати пропозиції щодо їх удосконалення, установлювати орієнтовні результати наукового пошуку, забезпечувати всі технологічні етапи науково-дослідницької діяльності з методики навчання української літератури.

У процесі навчання здобувачі будуть ознайомлені з основними принципами, підходами, змістовими й структурними елементами наукового дослідження з методики навчання літератури, технологією його проведення та особливостями оформлення дисертаційної роботи. Це сприятиме формуванню в аспірантів навичок критичного мислення, інтерпретаційних здібностей, аналітико-синтетичних умінь, здатності генерувати нові науково-теоретичні та практично спрямовані ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблем, працювати з різними джерелами інформації.

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОНП «Середня освіта (Українська література)» сприяє досягненню здобувачами таких програмних результатів навчання:

ПРН1. Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.

ПРН3. Уміння використовувати цифрові технології в фаховій діяльності.

ПРН4. Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.

ПРН6. Уміння критичного аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей.

ПРН8. Уміння діяти толерантно, відповідально і свідомо на основі етичних міркувань

(мотивів).

ПРН9. Уміння розробляти та оновлювати програму навчальної дисципліни або її складники, навчальні та методичні матеріали до них відповідно до вимог внутрішньої системи забезпечення якості.

ПРН10. Уміння проводити навчальні заняття, консультації та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів, здійснювати індивідуальний супровід студента (наставництво, менторство) під час навчання.

ПРН11. Уміння розробляти критерії та обирати інструменти оцінювання, здійснювати об'єктивне оцінювання результатів навчання, надавати зворотний зв'язок щодо результатів оцінювання та рекомендації щодо покращення результатів навчання.

ПРН12. Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики.

ПРН14. Уміння консультувати здобувача щодо планування й реалізації наукового дослідження/творчого проекту.

ПРН15. Уміння здійснювати наукову/фахову експертизу дослідницьких (наукових), фахових/творчих проектів, надавати експертні консультації особам, підприємствам, установам, організаціям.

ПРН16. Уміння застосовувати загальнодидактичні підходи до вирішення навчальних проблем з методики навчання української літератури.

ПРН17. Уміння здійснювати психологічне обґрунтування наукової діяльності в галузі методики навчання української мови та літератури.

ПРН18. Уміння використовувати літературознавство як основу для вирішення методико-літературних навчальних завдань.

ПРН19. Уміння забезпечувати всі етапи підготовки та проведення заняття з методики навчання української літератури у ЗВО.

Згідно структурно-логічної схеми ОНП є постреквізитом ОК «Методика навчання літератури як наукова галузь» та передуює проходженню «Викладацької практики».

Мета навчання

Навчити аспірантів визначати принципи та підходи для проведення науково-дослідницької роботи з методики навчання української літератури, виділяти змістові та структурні елементи дисертації, здійснювати пропозиції щодо їх удосконалення, установлювати орієнтовні результати наукового пошуку, забезпечувати всі технологічні етапи науково-дослідницької діяльності з методики навчання української літератури.

Вивчення дисципліни у комплексі з іншими освітніми компонентами ОНП «Середня освіта (Українська література)» сприяє набуттю здобувачами компетентностей:

ЗК1. Здатність розуміти предметну область і професійну діяльність.

ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність проявляти толерантність та повагу до культурної різноманітності.

ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ФК1. Здатність розробляти та оновлювати програми навчальних дисциплін, готувати навчальні та методичні матеріали.

ФК2. Здатність викладання та консультативної підтримки студентів.

ФК3. Здатність оцінювати результати навчання.

ФК4. Здатність виконувати дослідницькі/творчі проєкти, оприлюднювати їх результати та забезпечувати захист авторських прав.

ФК6. Здатність керувати науковою/творчою роботою здобувачів.

ФК7. Здатність здійснювати наукову та фахову експертизу, консультування осіб, підприємств, установ, організацій.

ФК8. Здатність залучати здобутки загальної дидактики до вирішення навчальних проблем з методики навчання української літератури.

ФК9. Здатність залучати здобутки психології до вирішення наукових проблем з методики навчання української літератури.

ФК10. Здатність залучати здобутки літературознавства до вирішення навчальних проблем з методики навчання української літератури.

ФК11. Здатність забезпечувати технологію заняття з методики навчання української літератури у ЗВО.

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.) та практичних (40 год.) занять, організації самостійної роботи студентів (120 год.).

Викладач використовуватиме проблемні та інтерактивні методи навчання, консультації. У процесі лекційного курсу переважатиме усний виклад матеріалу з використанням мультимедійних засобів. Під час практичних занять домінуватиме діалогічна взаємодія.

Організація навчання

Теми лекцій

№	Назва теми	Кількість годин
1	Наукове дослідження з методики навчання літератури: загальні вимоги. Його мета та завдання	2
2	Змістові та структурні елементи наукового дослідження з методики навчання літератури	2
3	Методи наукових досліджень з методики навчання літератури	2
4	Теоретико-методологічні основи наукового дослідження з методики навчання літератури	2
5	Робота з методики навчання літератури в контексті педагогічних досліджень	2
6	Психологічні аспекти наукового дослідження з методики навчання літератури	2
7	Технологія проведення експериментальної діяльності	2

8	Особливості оформлення дисертаційної роботи, характер представлення одержаних результатів	2
9	Джерельна база дисертаційного дослідження	2
10	Захист дисертації, особливості його проходження	2
	Разом	20

Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1	Наукове дослідження з методики навчання літератури: загальні вимоги. Його мета та завдання	4
2	Змістові та структурні елементи наукового дослідження з методики навчання літератури	4
3	Методи наукових досліджень з методики навчання літератури	4
4	Теоретико-методологічні основи наукового дослідження з методики навчання літератури	4
5	Наукова робота з методики навчання літератур в контексті педагогічних досліджень	4
6	Психологічні аспекти наукового дослідження з методики навчання літератури	4
7	Технологія проведення дослідницької діяльності	4
8	Особливості оформлення дисертаційної роботи, характер представлення одержаних результатів	4
9	Джерельна база дисертаційного дослідження	4
10	Захист дисертації, особливості його проходження	4
	Разом	40

Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин
1	Опрацювання мети і завдань наявних дисертаційних досліджень з методики навчання літератури	12
2	Опрацювання змістових та структурних елементів наявних наукових досліджень з методики навчання літератури	12
3	Виокремлення та оцінка результативності методів, застосованих в дослідження з методики навчання літератури	12
4	Опрацювання теоретико-методологічних основ наявних наукових досліджень з методики навчання літератури	12
5	Вивчення загальнопедагогічних аспектів у наявних наукових досліджень з методики навчання літератури	12
6	Визначення психологічних аспектів наявних наукових досліджень з методики навчання літератури	12

7	Опрацювання технології проведення дослідницької діяльності	24
8	Вивчення особливостей оформлення дисертаційної роботи, характеру представлення одержаних результатів	12
9	Аналіз джерельної бази наявних наукових досліджень з методики навчання літератури	12
10	Спостереження за захистами дисертацій, особливостями їх проходження (за можливістю)	12
	Разом	120

Оцінка

Підсумкова оцінка курсу буде обчислюватися з використанням таких складових:

Тема	Вид роботи	Розподіл балів
Наукове дослідження з методики навчання літератури: загальні вимоги.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми. Робота на практичних заняттях. Виконання самостійної роботи.	0–20
Робота з методики навчання літератури в контексті педагогічних досліджень.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми. Робота на практичних заняттях. Виконання самостійної роботи.	0-20
Особливості оформлення дисертаційної роботи, характер представлення одержаних результатів.	Опрацювання теоретичного матеріалу з теми. Робота на практичних заняттях. Виконання самостійної роботи.	0-20
Оцінювання ІНДЗ	Індивідуально-дослідницьке завдання (ІНДЗ)	0-10
Екзамен		0-30
РАЗОМ		0-100

Політика курсу

Безпека – понад усе.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час очного навчання ви під керівництвом викладача повинні перейти до споруд цивільного захисту і перебувати в них до скасування сигналу.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час дистанційного навчання за вашим місцем перебування ви маєте повідомити про це викладача та перейти до безпечного місця.

Відвідування та / або участь є важливим компонентом курсу. Водночас, якщо Ви бажаєте навчатися дистанційно, є можливість погодити графік навчання на основі академічного середовища «Уніком».

Якщо ви не були присутні на занятті через сигнал «Повітряна тривога», узгодьте з викладачем дистанційну форму виконання завдання.

Дедлайни. Крайньою межею складання ІНДЗ є три дні до дати екзамену.

Перескладання здійснюється згідно із чинним положенням про організацію освітнього процесу в університеті. Перескладання екзамену відбувається за графіком, визначеним

відділом аспірантури та докторантури.

Академічна доброчесність та плагіат. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і слідувати нормам Положення НДУ ім. М. Гоголя «Про академічну доброчесність» (<http://surl.li/vzoh>). Всю заплановану роботу здобувачі виконують самостійно. У разі виявлення несамотійного виконання завдання, результат анулюється, а робота повертається здобувачу на переопрацювання з дотриманням правил академічної доброчесності. При виконанні спільних завдань, потрібно зазначати внесок кожного учасника.

Мобільні пристрої на занятті використовуються з навчальною метою.

Поведінка в аудиторії. Кожен здобувач вищої освіти повинен ознайомитися і дотримуватися Правил внутрішнього трудового розпорядку (<http://surl.li/acvdy>) університету, а також принципів і правил поведінки, визначених у Етичному кодексі Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя (<http://surl.li/vzng>).

Вітається активність здобувачів із планування освітнього процесу та участь у формальній та неформальній освіті.

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Бондаренко Ю.І. Загальна модель шкільного навчання української літератури: монографія. Ніжин: НДУ, 2017. 398 с.
2. Гладишев В.В. Теорія і практика контекстного вивчення художніх творів у шкільному курсі зарубіжної літератури: монографія. Миколаїв: Вид-во «Іліон», 2006. 372 с.
3. Жила С.В. Теорія і практика вивчення української літератури у взаємозв'язках із різними видами мистецтв у старших класах загальноосвітньої школи. Чернівці: Деснянська правда, 2004. 360 с.
4. Куцевол О.М. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія). К.: Освіта України, 2009. 464 с.
5. Нежива Л.Л. Теорія і практика вивчення літературних напрямків українського письменства в школі: монографія. Полтава: ПНПУ ім. В.Г. Короленка, 2016. 356 с.
6. Романишина Н.В. Українська художня мала проза: теоретико-методичні аспекти вивчення. – Рівне: Принт Хауз, 2013. – 576 с.
7. Ситченко А.Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу. К.: Ленвіт, 2004. 304 с.
8. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція. К. : Міленіум, 2002. 320 с.
9. Шуляр В.І. Стратегії літературної освіти школярів у системі профільного навчання. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2010. 348 с.
10. Яценко Т.О. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ– початок ХХІ століття): монографія. Київ: Педагогічна думка, 2016. 360 с.

Допоміжні

1. Базиль Л., Пустовіт В. Літературознавчі дослідження студентів-філологів: теорія і методика. Луганськ: Глобус, 2012. 244 с.
2. Бондаренко Ю.І. Вивчення образів-персонажів літературного твору в школі: теорія і практикум. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя. 2015. 216 с.

3. Бондаренко Ю.І. Концептуально-жанровий аналіз літературного твору в школі. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2012. №3. С.13–17.
4. Бондаренко Ю.І. Концептуально-мовний аналіз літературного твору в школі. *Українська мова і література в школі*. 2011. №8. С. 38–41.
5. Бондаренко Ю.І. Концептуально-образний шлях аналізу літературного твору. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2011. №11. С.11–14.
6. Бондаренко Ю.І. Концептуально-стилістичний аналіз літературного твору в школі. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя*. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2012. №1. С. 67–71.
7. Бондаренко Ю.І. Методика шкільного вивчення сюжетно-композиційної організації епічного твору: теорія і практикум. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя. 2015. 144 с.
8. Бондаренко Ю.І. Методика шкільного вивчення української літератури на засадах ідеаційно-концептуального підходу: теорія і практикум. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2012. 199 с.
9. Бондаренко Ю.І. Сюжетно-концептуальний шлях аналізу літературного твору в школі (на матеріалі новели О. Кобилянської «Valse melancholique»). *Українська мова і література в школі*. 2011. №2. С.22–25.
10. Бондаренко Ю.І. Теорія і практика навчання української літератури на філософсько-історичних засадах у старших класах загальноосвітньої школи. Автореферат на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук. К., 2010. 40 с.

Періодичні видання

1. Журнал «Дивослово»
2. Газета «Українська мова і література»
3. Журнал «Українська мова і література в школі»
4. Журнал «Українська мова і література в школах України»

Інформаційні ресурси

1. Методичний портал URL: <http://metodportal.com/>
2. Портал освітньо-інформаційних послуг «Студентська консультація» URL: <http://studcon.org/>
3. Український педагогічний журнал URL: <https://uej.undip.org.ua/>
4. Електронний каталог «Урок літературознавчого аналізу» URL: http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/library/TopicDescription?topic_id=70424
5. Український освітній портал URL: <http://www.teacher.in.ua/>
6. Освіта URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/mova/
7. Освітня мережа України URL: <http://www.ednu.kiev.ua/>
8. Освітній портал URL: <http://www.osvita.org.ua>
9. Українська мова та література URL: <http://www.ridnamova.ck.ua/>